

Bertalan Tivadar

Kíváncsiság

Egy érintést és egy mosolyt küldött a hídkorlátra könyöklő lánynak. Egy ujjhegynyi érintést és egy földöntúli mosolyt. A szeme nem vett részt ebben a gesztusban, csak az arcizma mozdult. Aztán a férfi nyúlánk teste működésbe lendült, s szempillantás alatt átrepült a korláton.

A lány, akivel előbb még önfeledt beszélgetésbe merült, ösztönös mozdulattal utána kapott, de már csak a mélybe zuhanó fiatalember kis barna válltáskáját tudta megmarkolni. Ez rántott rajta egyet, majd egész testében görcsbe fagyott bénasággal bámulta a táskát, s anélkül, hogy a

mélységbe mert volna nézni, mintha láthatatlan erő lökte volna meg, hisztérikusan sikoltozni kezdett, s szíját markolva, szélesen meglengetve a táskát, eliramodott a part felé. Észre sem vette, hogy a táska elrepült.

Alig ült el a víz csobbanása, hangját felváltotta a Szigetről jövő szemtanúk kiáltozása. Mindenki a hídkorláthoz rohant és hátrapúpolt gerinccel bámulta a vizet. Magam is ezt tettem, de csak a víz gyűrűzését láttam. Visszalépve megbotlottam a táskában. Némi tétovázás után magamhoz vettem, remélve, hogy találok benne valamilyen címet vagy egyéb támpontot,

s ha nem, hát átadom a rendőröknek, akik nyilván hamarosan megjelennek. Titokban persze reménykedtem, hogy a lány is lefékezett valahol itt a közelben, s rátalálok.

Motorcsónak vált el a parttól, hörgő lélegzettel tartott a széttároló vízgyűrűk irányába. A fuldokló feje, mint a levegővel telt labda, felpattant az ár felszínére, és új gyűrűket rajzolt maga köré. Némi billegés után a fej újra alámerült. Láthatatlanul is érződött, szinte átsütött a fortyogó vízen a küzdelem a labda levegőjét kiszorító víz ellen. Amikor a fej újra felbukkant, már nyilvánvalóvá vált, hogy a fuldokló megmenekült. Felhúzták a csónakba és csurgatták belőle a vizet. A műveletet a hídon és a parton bármészködők üdvrivalgása kísérte.

Rohantam a partra, ahol kikötöttek. Még nem volt gondjuk arra, hogy elzavarjanak, így egészen közéről megfigyelhettem a kimentett arcvonásait, amelyek eltorzulva rángatóztak az öklendezéstől. A test egész hosszában enyhén vonaglott, szája hol pengevékony vonallá merevedett, hol kinyiladozott, mint a partra vetett hal szája. Szemhéja csak nagy sokára nyitott a világra, majd újra lecsukódott, és melléből hangos sóhaj szakadt fel. Immár látható volt, hogy teljes tudatánál van.

Nagy vijjogással megérkezett a mentőautó. Sikerült megtudnom, melyik kórházba viszik. A táska nálam maradt. A lányt hiába kerestem. – Ez kirohant a világból – állapítottam meg magamban, és vállat vontam.

Másnap vállamra akasztottam a táskát és célba vettem a kórházat. A fiatal ember a sokágyas terem egy távolabbi sarkában feküdt, és minden figyelmével az ablakon túl, a szélben lengedező faágak szemléletébe merült.

Amikor ágya mellé léptem és megszólítottam, a meglepetés legkisebb jelét sem mutatta. A bemutatkozásnál kijelentette, hogy egy ilyen bolondul cselekvő, amilyen ő, neve nem túl érdekes, ezért elegendő annyi, hogy *Négyeske*, ahogy itt becézik az embert. – A barátaim *Gasztonnak* neveznek, mint valami hajdani előkelő családnál szolgáló, halk léptű, szolgálatkész inast, aki élő hagyatéka egy rég letűnt világnak. Egyéni cselekvéseim paradoxonja ez a név, nem tudom, miért ragadt rám, de nekem megfelel.

– Tehát, kedves Gaszton, tanúja voltam egyéni cselekvésének, és íme, visszahoztam a táskáját.

– Köszönöm – nyúlt érte, azzal a hídon formázott mosollyal, amellyel a lánytól búcsúzott. – Netalán tegeződhetnénk? Merthogy erre áll a szám. Megkérdzem, már csak azért is, mert öreg vagy.

– Hozzád képest... – Azt vártam, hogy érdeklődik, hogy került hozzám a táskája, és előre sajnáltam, hogy a lányról semmit nem tudok azon kívül, hogy rémülten elrohant. Megdöbbenésemre azonban egyiket sem tudakolta. Amikor hogyléte felől érdeklődtem, csak legyintett.

– Semmi az egész. Jó kis kaland volt. Túl vagyok rajta. Nem is tudom, mit keresek még itt.

Közönye zavarba hozott. Tétova mozdulatot tettem, tulajdonképpen vártam valamire.

A halálból visszajött ember nevette, de csak hanggal, az arca nem nagyon mozdult. Végre szóval is megtörte a csendet: – Bizonyos vagyok abban, hogy nemcsak a táska miatt jöttél, hanem mert férja az oldaladat, miért követtem el azt a tréfát. Igazam van? Mi vagy te, újságíró? Vagy netalán témára vadászó író?

– Talán az utóbbi. Bevallom, kíváncsivá tettél...

– Hát akkor figyelj, de húzd elő azt az ülőkét, ne ácsorogj már itten. Azt hiszem, tényleg valami baj van velem. – Fél könyökre emelkedik és finom rajzú, inas ujjai a homlokára mutatnak. – El sem fogod hinni, amit mondok: én magam sem tudom biztosan, de azt hiszem, merő kíváncsiságból tettem. Azért, amiért most te is itt vagy. Talán még kíváncsibb vagyok, mint te, mert gondolom, te nem ugrottál volna le, csak úgy, hogy megtapasztald, milyen az. Engem vonzott a mélység. Te nem éreztél még ilyesmit? Hiába kapaszkodtam, az örvénylő víz lehúzott. Bizonyára volt valami kiváltó impulzus, mert hiába kapaszkodtam, a vonzás erősebb volt, lefeszítette ujjaimat a korlátról, és zsupsz! Csak egy különleges pillanat volt az egész. Még sohasem éreztem ilyesmit, de az a lány felidegesített.

– Azt hiszem, te még jobban felidegesítetted őt, ha egyáltalán jó ez a kifejezés. Inkább azt mondanám, hogy megrémisztetted. Persze te nem láthattad s nem hallhattad a reagálását. Meglehetősen kegyetlennek bizonyult a te különleges pillanated.

Gaszton legyintett, s miközben visszadőlt fekvő helyzetébe, még sejtelmesebbé tette magyarázatát: – Hiszen hallhatnál tőlem még egyéb cifra dolgokat is... – Vonásai megenyhültek, tekintete nyugodt szomorúságot jelzett, szeme sarkában azonban mégis valami halálos pajkosság bujkált. – Ami a lányt illeti, majd megnyugtatom, ha véletlenül felbukkan még egyáltalán.

– Kíváncsian hallgatnám azokat az egyéb cifra dolgokat is...

– Szinte kódolva van, hogy vonzom a bajt vagy a baj vonzza engem. Akaratomon kívül minduntalan

szokatlanak nevezhető történésekbe keveredek, valahogy úgy, ahogy kiválasztja és magához vonzza a mágnes a fémszemcséket. Gyakran nem mindennapi extrém jelenségek botlanak belém, vagy botlok én beléjük. Megjegyzem, amilyen kitartással üldöz a baj, olyannyira velem tart a szerencse is. Láthatod ezt abból is, aminek szemtanúja voltál. El kell ismernem, és ez a legkülönösebb, hogy az egész sorsszerű folyamatnak önmagam természetén kívül nem sok magyarázatát találok. Be kell látnom, nem arra teremtett a Mindenható, hogy a boldogságnak nevezett, nagyon is ingatag állapotban éljek, sokkal inkább, hogy zűrzavaros érzések és események tarkítsák mindennapjaimat.

– Boldogtalan vagy? – vallattam szinte támadóan.

– Boldogság? Miket beszélsz?! Ez teljességgel megfoghatatlan fogalom. Mindig tágul az űr bennem, ha ezt a szót hallom. Nem tudom, mit kezdjek vele. Amikor úgy tűnik, hogy nagyjából minden rendben van, azt kívánom, jusson inkább valami nyugtalanító idegesség minden napra, mert akkor az élet közepében érzem magam.

– A mindennapos, nyugtalanító idegességben, úgy általában, egyáltalán nincs hiány. Személyre szabottan ez mit jelent nálad?

– Egyetemi felvételiim rendre nem sikerülnek, állásom nincs. Mitől lennék boldog? De utálok siránkozni! A fenébe! Kihoztad belőlem. Látogatódsoddal, s hogy visszahoztad a táskámat, hálára köteleztél, és én dumálok neked, mert ezt várod tőlem. Nos, ha egészen őszinte akarok lenni, még valamit meg kell mondanom: az szinte végzettszerű, hogy kisebb-nagyobb mértékben mindenkit szerencsétlenné teszek, akivel kapcsolatba kerülök. Rokont, nőt, barátot. Óvakodni

kell tőlem. – Ezt félig tréfásan, félig komolyan mondta. – Akik eddig megkísérelték, hogy szorosabban jelen legyenek napjaiban, előbb-utóbb belátták, hogy együttérzésüket, barátságukat, olykor szerető ragaszkodásukat nem tudom érdem szerint viszonzni. Milyen dolog az, ha a kedveseddel nem tudsz beülni valahová, mert nincs egy vasad se? Csak a bőr ég a pofádról. Arról már nem is beszélek, hogy érint a gyakori kérdés: milyen kocsid van? Hol parkolsz? Milyen lakásod van? Ebben a korban ugye már illenék... A vágy persze, ami a kielégítetlenségből fakad, nálam is erősebb minden beteljesülésnél. Valaki, aki azt hitte, hogy szeret, azt mondta, hogy én mindig menekülök valamitől, a lehetőségtől is. Lehet, hogy igaza volt, bár van néhány gazdag ismerősöm az én korosztályomból, akik semmivel sem boldogabbak, mint én, és még nagyobb marhaságokat csinálnak, mert azt gondolják, ők mindent megtehetnek.

– Szóval, úgy találod, hogy ez a lehangoló bizonytalanság általános érzés?

– Lehet, hogy közrejátszott abban, amit tegnap cselekedtem, de biztosíthatlak, soha többé nem tenném meg még egyszer. Hanem attól félek, túlságosan nagy fontosságot tulajdonítok önmagamnak, amiben talán nemcsak a te kíváncsiságod játszik szerepet, hanem az a friss körülmény, hogy félig-meddig a túlvilágról érkeztem. Azonban nem tagadhatom, hogy ez az élmény is egy meghatározó színfolt marad az életemben. Persze a palettám tele van mindenféle színfolttal, hanem attól tartok, máris sokat maszatoltam. Ha úgy találod, hogy mindez kevés, vagy nem eléggé állt össze, fonjál köréje valami épkezláb történetet, vagy tekints egyszerűen habókosnak.

Búcsúzni készülök: – Félek, hogy túlságosan kifárasztottalak. Friss még az élmény, ami a világ számára lényegtelen, de aki személyesen élte át, annak meghatározó lehet.

Tiltakozóan legyint. – Túl vagyok rajta, elhíheded. Nagyjából jól érzem magam, és remélem, hamarosan elhagyom ezt a rossz szagú szobát. Te, ezt csak suttogva mondom, először azt hittem, hogy az elmeosztályon vagyok. Pedig nem. Erről már felvilágosítottak. Tudod, bezárták a nagy viccházat, s szétszórták a szerencsétleneket, mert a legtöbbjüknek sok egyéb baja is van. Köszönöm, hogy itt voltál; végre volt valaki, aki őszinte érdeklődéssel hallgatta mondomkámat. Megpróbáltam őszinte és érthető lenni. Ha nem egészen sikerült, bocsásd meg. Gyakran olyan érzésem van, hogy az emberek a hazugságokra kíváncsiak. Egyenesen elvárják, hogy hazudjunk. Ezért nem nagyon szoktam kitárulkozni. De már megint zagyválóok...

– Nőtlen vagy, ugye? – jegyeztem meg hirtelen.

– Persze.

– Egyedül élsz?

– Nem. A szüleimmel. Rajtuk élek. Két testvérem is van.

– Szerelem?

Mozdul, mintha legyet hessegetne.

Most már mégsem állhatom, hogy szóba ne hozzam még egyszer a fiatal lány ügyét, aki egyszerűen eltűnt a képből: – Az a lány, akivel az ugrásodat megelőző percben együtt láttalak, s aki a repülésed hatására kétségbeesetten elrohant, nem nyugtalanít? Ezt nem egészen értem.

– Azt a lányt akkor láttam először. A szigeti bulin ismerkedtünk meg. Most már nagyon bánt, hogy megijesztettem. Nem hibáztatom, de van olyan érzésem, hogy ő adta a döntő

impulzust: azt mondta, nem mernék leugrani, hogy nincs ember, aki csak úgy, az öngyilkosság szándéka nélkül, levetné magát ilyen magasságból. Még hogy nem?! Sokan megtették már. Az ember mindenre képes. Persze ő csak játszott a gondolattal; én nem játszottam. És elhiheted, egyáltalán nem akartam öngyilkos lenni.

– Talán hirtelen fontos lett az a lány, nem?

– Meglehet. Nem bánám, ha előkerülne.

– Valami sérelem vezérli tetteidet?

– Az is. De azt hiszem, egyszerűen nem jól gazdálkodom az erőmmel.

– Jól alszol? Álmaid vannak?

– Csak azok vannak. Ki kellene lépni belőlük.

– Ne erőltesd! Nem fog sikerülni. – Az ajtóból még visszaintek, de ezt már nem látja, mert ismét az ablak mögött mozgó faágak szemléletébe merült.

Györe Balázs

Újpest, 1961

Szoba-konyha.

Közös vécé a folyosón.

Zsákokban lebzselő könyvek
a néma zongora alatt.

Tízéves vagyok!

Holnap az első óra számtan.